

Drejebog – rene yvere

Opgaver ved optagelse

Filmoptagelse/instruktion: Merete Martin Jensen og Kirsten Marstal (mobil 2757 7186)

Ekspert: Lars Pedersen, mobil 4019 5828

Optagedato: 17. november kl. 8.30

Arbejdstitel: Smittebeskyttelse – rene yvere

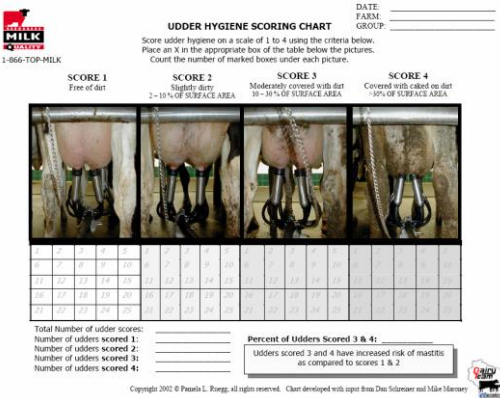
Intro: Klip ud over stalden med køer, der ligger i rene sengebåse.

Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

	Handling/billeder	fokus	Speak
1. Rent yver	Lars står foran en ren ko i en sengebås og fortæller Dækbilleder: Klip ud over stalden med køer, der ligger i rene sengebåse. Hånd glider henover rent yver Køer på stalgangen filmet i knæhøjde med fokus på deres rene yvere Hånd viser ren pattespids Yverscoring (går rundt med skriveunderlag, kigger yvere og noterer ned)	Fokus på sammenhængen mellem beskidt yver og øget risiko for yverbetændelse	Et beskidt yver forringer mælkekvantiteten og øger risikoen for yverbetændelse. Samtidig øger det risikoen for at overføre smitte til kalven - enten direkte eller indirekte via mælken. Derfor bør løbende tjek af yverhygiejnen være en del af besætningens interne smittebeskyttelsesprogram. Tjek af yverhygiejnen kan gøres med hygiejnescore. Ved at score yverne får man en idé om, hvor stor en andel af køerne der er så beskidte, at der er en øget risiko for yverbetændelse. Hvordan man hygiejnescorer, fortæller jeg om lidt. Først skal vi se på, hvilke faktorer, der især er med til at give beskidte yvere.
	Der zoomes yderligere ud fra rent yver til rene omgivelser således at hale, madras/sand seng og spalte/fast gulv og underben på koen er tydelig.	Fokus på de fire basis gødningsoverførsels muligheder De fire punkter sættes ind efter-	Der er fire hovedårsager til beskidte yvere, som man bør have fokus på: 1. Kontakt til liggeunderlag

	<p>Dækbilleder: liggende ko i sengebås Yver med kontakt til liggeunderlag Rene ben Beskidte ben Ko der tisser/skider Ren hale Beskidt hale</p> <p>Beskidte ben med kontakt til yver hos liggende ko</p> <p>Stillbillede af skrabet sunamien og ko med beskidte underben</p> <p>Ujævnt gulv med en ko som urinerer.</p>	<p>hånden, som de bliver dagt</p>	<p>2. beskidte ben 3. urin- og gødningsstænk 4. beskidt hale</p> <p>Den første af hovedårsagerne til beskidte yvere er altså at køerne har kontakt til liggeunderlaget. Derfor skal man sikre, at der er tilstrækkeligt med strøelse, der kan aflede eller absorbere fx urin og mælk. Strøelsen skal være tør, og gødningsforurening skal kunne fjernes hurtigt og nemt.</p> <p>Undersøgelser har vist, at i løsdriftsstalde, hvor man bruger halm som strøelse er risikoen for beskidte yvere dobbelt så stor, hvis man strøer mindre end én gang dagligt.</p> <p>Hvis sengebåse er beskidte er risikoen for beskidte yvere fire gange så stor.</p> <p>Endelig ved vi, at risikoen for beskidte yvere tidobles, hvis stalden er overfyldt.</p> <p>2. Den anden hovedårsag til beskidte yvere er beskidte ben. Det skyldes, at bagbenene kommer i kontakt med yveret, når koen ligger i sengebåsen. Årsager til beskidte underben kan for eksempel være gødningssunami foran skrabeanlægget eller dårlige drivveje.</p> <p>3. Den tredje årsag til beskidte yvere er stænk fra urin og gødning. Det kan bl.a. skyldes dårlig gulvhygiejne, eller at mange af køerne har løs gødning. Hvis</p>
--	---	-----------------------------------	---

	<p>Beskidt hale – gerne en der svinges</p>		<p>der er mange køer med løs gødning ti-dobles risikoen for beskidt yver.</p> <p>4. hovedårsag til beskidte yvere er en beskidt hale. Det giver sig selv, at en meget beskidt hale også går ud over yveret.</p>
<p>2. Analyse</p>	<p>Score yver</p> <p>Yverscoring (går rundt med skriveunderlag, kigger yvere og noterer ned)</p> <p>Skemaet med de fire grader klippes ind i filmen</p> 	<p>Fokus på skala og hvornår et yver er for beskidt.</p>	<p>Som jeg nævnte før, kan hygiejnescore af køernes yvere være et godt redskab til løbende at følge op på, om besættningens yverhygiejne er i orden.</p> <p>Køernes yverhygiejne bør scores kontinuerligt igennem året.</p> <p>Det kan anbefales at bruge det amerikanske yverscorings-princip, som har en skala fra 1-4, hvor:</p> <p>Score 1 er et rent yver</p> <p>Score 2 et yver hvor ca. 2-10 % af yverets overflade er beskidt.</p> <p>Score 3 er et yver hvor 10-30 % er beskidt.</p> <p>Score 4 et yver, hvor mere end en tredjedel af yveret er beskidt</p>
<p>3. Fortolkning</p>	<p>Billede af ko med yver score 3 og 4 – eller udelukkende rene yvere</p> <p>Dækbilleder: Lars sidder ved skrivebord i staldkontoret og ser på skemaet, taster ind på lommeregneren. Hvis der ikke er et staldkontor filmer vi hans hænder og skærbillede (evt. når vi kommer hjem)</p>		<p>Når man har scoret køerne, ser man på fordelingen af scorings-karaktererne. Som hovedregel bør ingen køer have beskidte yvere – dvs. ingen scoringer på 3 og 4.</p> <p>Hvis man har mange køer med høj score bør man se på, hvilke af de fire hovedårsager, der er problemet, og som man skal sætte ind overfor.</p>